

РАДА НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

від 11 вересня 2014 року № 27

м. Київ

Про стан виконання Основних засад грошово-кредитної політики на 2014 рік та її вплив на соціально-економічний розвиток України

Відповідно до статті 9 Закону України «Про Національний банк України» Рада Національного банку України розглянула інформацію Правління Національного банку України про виконання Основних засад грошово-кредитної політики за підсумками роботи у січні-серпні 2014 року та вирішила:

1. Взяти до відома інформацію Правління Національного банку України про стан виконання Основних засад грошово-кредитної політики на 2014 рік за підсумками роботи у січні-серпні.

2. Відзначити, що здійснення грошово-кредитної політики у січні-серпні 2014 року проводилося, в цілому, відповідно до затверджених Радою Національного банку Основних засад грошово-кредитної політики, але відбувалося за умов посилення впливу на економіку форс-мажорних обставин військового характеру.

Негативний вплив загострення ситуації в східних регіонах України на стан економіки та грошово-кредитного ринку призвів до падіння ВВП, погіршення очікувань економічних агентів та посилення впливу негативних чинників на економічну поведінку бізнесу та населення. Зазначене мало результатом відчутне знецінення гривні та відплив депозитів з банківської системи, що зумовлювало необхідність у більш тривалому та масштабному застосуванні антикризових заходів, спрямованих на підтримку банківської системи та економічної політики Уряду. Натомість, наведені чинники почали суттєво ускладнювати реалізацію Основних засад на 2014 рік та досягнення визначених в них орієнтирів приросту інфляції та монетарної бази.

ВВП в I кварталі знизився на 1,1%, у II кварталі – на 4,6% до відповідного періоду попереднього року. Зниження обсягів промислового виробництва у січні-липні становило 5,8% порівняно із відповідним періодом минулого року.

Дефіцит зведеного платіжного балансу за січень-липень 2014 року становив 4,5 млрд. дол. США, у тому числі поточного рахунку – 2,3 млрд. дол. США, фінансового та капітального рахунку – 2,2 млрд. дол. США.

Упродовж січня-серпня 2014 року гривня подешевшала до долара США за безготівковими операціями на 66,9%, а за операціями з продажу населенню

готівкового долара США – на 65,5%. Реальний ефективний обмінний курс гривні знизився у січні-липні на 24,0% порівняно з початком року.

Обсяг міжнародних резервів у січні-серпні зменшився на 22,5% – до 15,8 млрд. дол. США, на що в основному вплинули платежі з погашення та обслуговування державного та гарантованого державою боргу (7,6 млрд. дол. США) та перевищення продажу валюти Національним банком над купівлею (3,9 млрд. дол. США). Падіння міжнародних резервів було частково компенсовано зовнішніми та внутрішніми запозиченнями Уряду та Національного банку України (6,8 млрд. дол. США), включаючи перший транш за новою програмою «Стенд-бай». З середини лютого ц.р. у рамках виконання Україною зобов'язань щодо підвищення гнучкості курсу гривні Національний банк України відмовився від проведення операцій з продажу іноземної валюти з метою впливу на курсову динаміку. Погіршення ситуації в економіці та фінансовій сфері мало відповідні інфляційні наслідки, індекс споживчих цін за 8 місяців зріс на 12,9%.

За таких умов дії Національного банку України характеризувались комплексом стабілізаційних заходів, які здійснювались за наступними напрямками: сприяння забезпеченню безперервного здійснення платежів та вчасного виконання зобов'язань перед вкладниками; створення стимулів для повернення коштів у банківську систему; вжиття заходів для стабілізації валютного ринку в період погіршення ринкових очікувань та різкого зростання попиту на іноземну валюту. Національний банк України вживав відповідних заходів щодо підтримки економічної політики Уряду.

Процентна політика Національного банку України з огляду на необхідність створення належних умов для повернення вкладів у банківську систему спрямовувалася на утримання внутрішньої вартості гривні та сприяння завдяки цьому зменшенню девальваційного та інфляційного тиску. У цьому контексті 15 квітня 2014 року Національний банк України підвищив розмір облікової ставки з 6,5% до 9,5%, а з 17 липня 2014 року – до 12,5%. Відповідно, зі зміною облікової ставки Національний банк України збільшив процентні ставки за своїми інструментами постійної дії. Середньозважена процентна ставка за кредитами у національній валюті знизилася (перш за все, внаслідок скорочення попиту) з 17,5% у грудні 2013 року до 16,6% у серпні 2014 року, в іноземній валюті – відповідно з 8,7% до 8,5%. Загальний обсяг банківських кредитів у національній валюті за січень – серпень 2014 року зменшився на 7,6% – до 551,4 млрд. грн., в іноземній – на 9,8% – до 34,8 млрд. дол. США (в еквіваленті).

Монетарна база за січень – серпень 2014 року збільшилася на 11,2% – до 341,4 млрд. грн. Грошова маса за цей період зросла на 7,0% – до 972,3 млрд. гривень.

Загальний обсяг депозитів у національній валюті за січень-серпень 2014 року зменшився на 9,9% – до 380,7 млрд. грн., в іноземній валюті – на 28,6% – до 22,0 млрд. дол. США (в еквіваленті).

3. У зв'язку з суттєвою зміною макроекономічної ситуації, яка призвела до необхідності коригування прогнозних показників, внести до Основних засад грошово-кредитної політики на 2014 рік наступні зміни:

У розділі 1. «Цілі грошово-кредитної політики на 2014 рік та середньострокову перспективу» стор.1 абзац 4 фразу «значення прогнозу Уряду – 12%» замінити на «19%»;

У розділі 3. «Основні завдання грошово-кредитної політики на 2014 рік» стор. 4 абзац 2 викласти в редакції:

«Основні засади грошово-кредитної політики на 2014 рік розроблені з використанням макроекономічних прогнозів, які були узгоджені Національним банком України та Урядом України під час здійснення першого перегляду програми “Стенд-бай” Міжнародним валютним фондом. Згідно з зазначеним прогнозом номінальний ВВП у 2014 році становитиме 1 524 млрд. грн., приріст реального ВВП – “мінус” 6,5%, приріст індексу споживчих цін – 19,0% (у розрахунку грудень порівняно із груднем попереднього року)» .

У розділі 3. «Основні завдання грошово-кредитної політики на 2014 рік» стор. 4 абзац 4 фразу «значення прогнозу Уряду – 12%» замінити на «19%»;

У розділі 3. «Основні завдання грошово-кредитної політики на 2014 рік» стор. 4 абзац 5 замінити цифри «21%» на «28%» та видалити слова «обраховану на підставі прогнозних макроекономічних показників Уряду»;

4. Рекомендувати Правлінню Національного банку України:

в умовах значних внутрішніх та зовнішніх ризиків вважати головним поточним пріоритетом діяльності Національного банку України підтримку стабільності банківської системи, що є необхідною умовою для ефективного виконання Національним банком своєї основної конституційної функції щодо забезпечення стабільності грошової одиниці України;

активізувати роботу щодо відновлення довіри населення до Національного банку та національної грошової одиниці і банківської системи в цілому;

приділити особливу увагу питанням зміцнення ліквідності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та у разі виникнення необхідності вчасно вживати в межах компетенції адекватних заходів щодо підтримки його діяльності;

вживати більш активних заходів в напрямку стабілізації ситуації на валютному ринку, зокрема у разі загострення ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках вчасно та гнучко застосовувати тимчасові заходи з метою нейтралізації суб'єктивної складової у функціонуванні ринку;

розглянути питання доцільності надання Національному банку України права законодавчої ініціативи, і в разі прийняття позитивного рішення ініціювати в установленому порядку відповідні законодавчі зміни.

5. Рекомендувати Національному банку спільно із Кабінетом Міністрів України:

за підсумками 2014 року провести аналіз ефективності надходжень до Державного бюджету України від податку на доходи, отримані фізичними особами у формі процентів нарахованих на банківські депозити, та оцінити рівень впливу його застосування на ліквідність банківської системи;

за умови подальшого поглиблення політичних та економічних ризиків, дестабілізації ситуації на валютному ринку та поглиблення девальваційного тиску на національну грошову одиницю порушити перед Міжнародним валютним фондом питання необхідності та можливості гнучкого виконання Національним банком України зобов'язань щодо збільшення рівня золотовалютних резервів до кінця 2014 року.

Голова Ради
Національного банку України

С.А. Буковинський